

Uitspraak Commissie van Beroep financiële dienstverlening 2020-035

(mr. W.J.J. Los, voorzitter, J.C.H. Kars AAG CERA, mr. A. Smeeïng-van Hees, mr. E.E. van Tuyll van Serooskerken-Röell, F.R. Valkenburg AAG RBA, leden en mr. H.C. Dobbelaar-ten Cate, secretaris)

Beroepschrift ontvangen op : 1 april 2020
Ingediend door : Consument
Wederpartij : N.V. Schadeverzekering-Maatschappij Bovemij, gevestigd te Nijmegen, verder te noemen de Bank
Datum uitspraak : 9 november 2020

Samenvatting

Ongevallenverzekering. Vraag of is komen vast te staan dat verzekerde is overleden ten gevolge van letsel, dat zij door een val heeft opgelopen. Bewijslast. Betekenis van bevindingen forensisch arts en diens verklaring dat hij een natuurlijke dood heeft vastgesteld. De Commissie van Beroep bevestigt de uitspraak van de Geschillencommissie.

[Klik hier voor de uitspraak bij de Geschillencommissie](#)

1. De procedure in beroep

- 1.1 Bij een op 1 april 2020 gedateerd beroepschrift met bijlagen heeft Consument bij de Commissie van Beroep financiële dienstverlening (verder: Commissie van Beroep) beroep ingesteld tegen een uitspraak van de Geschillencommissie financiële dienstverlening (verder: Geschillencommissie) van 21 februari 2020 (dossiernummer [nummer], gepubliceerd onder nummer 2020-162).
- 1.2 Verzekeraar heeft een op 27 mei 2020 gedateerd verweerschrift met bijlage ingediend.
- 1.3 De mondelinge behandeling van dit beroep heeft plaatsgehad op 14 september 2020. Partijen zijn aldaar verschenen, hebben hun standpunt toegelicht en vragen van de Commissie van Beroep beantwoord. Consument heeft een pleitnota overgelegd.

2. De procedure bij de Geschillencommissie

Voor het verloop van de procedure bij de Geschillencommissie verwijst de Commissie van Beroep naar de uitspraak van de Geschillencommissie van 21 februari 2020.

3. Feiten

- 3.1 De Commissie van Beroep gaat uit van de feiten die de Geschillencommissie heeft vermeld in de uitspraak onder 2.1 tot en met 2.10. De feiten zijn niet betwist en worden voor zover relevant aangevuld met enkele andere feiten die tussen partijen vaststaan.
- 3.2 De moeder van Consument, [naam moeder Consument] (hierna: Verzekerde), geboren op [geboortedatum] 1951, heeft bij Verzekeraar een Ongevallen Overlijdensverzekering afgesloten, die is ingegaan op 1 augustus 1995, met een verzekerd kapitaal van € 50.000,00

volgens een polisblad van 19 februari 2013 Op de verzekering zijn de verzekeringsvoorwaarden OPI302 (hierna: de verzekeringsvoorwaarden) van toepassing. De verzekeringsvoorwaarden luiden onder meer:

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

(...)

4 Begunstigde(n)

De (rechts)persoon aan wie de uitkering wordt verstrekt. De uitkering geschiedt in geval van overlijden achtereenvolgens aan

1. Verzekeringnemer;
2. Echtgeno(o)te verzekeringnemer ten tijde van het overlijden;
3. Kinderen van de verzekeringnemer;
4. Erfgenamen van de verzekeringnemer.

5 Ongeval

Een plotseling van buitenaf komend, onvrijwillig op het lichaam van verzekerde inwerkend geweld, dat rechtstreeks en uitsluitend objectief geneeskundig vast te stellen lichamelijk letsel veroorzaakt, met het overlijden of blijvende invaliditeit als gevolg.

(...)

Artikel 5 Omschrijving van de dekking

(...)

2 Ingeval van overlijden

De verzekering biedt dekking tot het op het polisblad genoemde verzekerd bedrag wegens overlijden indien verzekerde als rechtstreeks gevolg van een binnen de geldigheidsduur van de verzekering overkomen ongeval binnen 365 dagen na het ongeval overlijdt.

(...)

Artikel 6 Uitsluitingen

I Uitgesloten zijn ongevallen die de verzekerde zijn overkomen:

(...)

c. door ziekte of door geneeskundige behandeling met inbegrip van elke vorm van bestraling, tenzij zodanige behandeling of bestraling plaats had in verband met een ongeval of ongevalsgevolg, waarvoor door de verzekeraar op grond van deze polis uitkering werd of wordt verleend.

- 3.3 Verzekerde heeft op 2 februari 2018 een heupoperatie ondergaan. Zij was daardoor slecht ter been en liep op krukken. Op [datum] 2018 is Verzekerde (op 67-jarige leeftijd) dood aangetroffen in haar woning. Op die dag is om 22.15 uur begonnen met een forensische schouw in samenwerking met de forensische opsporing en tactische recherche van de politie. De forensisch arts heeft daarna schriftelijk verklaard dat hij een natuurlijk overlijden heeft vastgesteld.
- 3.4 Consument heeft vanwege het overlijden van Verzekerde op 26 maart 2018 een formulier 'Aangifte van ongeval' bij Verzekeraar ingediend. Op het formulier heeft hij toegelicht dat zijn moeder ten val is gekomen in haar woning en als gevolg daarvan is overleden (hoofdwond).

3.5 Verzekeraar heeft op 24 januari 2019 uitkering geweigerd, omdat de forensisch arts een natuurlijke dood heeft vastgesteld. Nadat Consument daartegen bezwaar had gemaakt, heeft Verzekeraar zijn standpunt gehandhaafd, met verwijzing naar een verklaring van zijn medisch adviseur.

3.6 Op verzoek van Verzekeraar en met instemming van Consument heeft de forensisch arts bij brief van 23 september 2019 de volgende toelichting gegeven:

Mevrouw [naam moeder Consument] is aangetroffen met haar benen in de toiletruimte ter hoogte van het toilet zelf. Haar bovenlichaam is gesitueerd in de hal. Haar broek heeft ze op haar knieën. Haar positie voor het toilet is suggestief voor het voorover vallen vanaf de toiletpot.

Rond haar hoofd en in de directe nabijheid van haar lichaam richting de voordeur ligt rood opgedroogd vocht. In het toilet ligt wat ontlasting.

Het rood vocht bij haar lichaam lijkt voornamelijk uit haar neus en mond te komen, passend bij postmortale verschijnselen. Midden op haar voorhoofd is een scheurverwonding van enkele centimeters gevonden, schedel imponeert intact. Uit de wond loopt een opgedroogd bloedspoor over haar gezicht naar de grond. Het vocht en bloed lijkt niet verstoord te zijn door derden of door bewegingen van mevrouw zelf.

Verder zijn er aanwijzingen dat mevrouw enkele weken eerder overleden moet zijn. Delen van haar lichaam zijn gemummificeerd, delen van haar lichaam zijn groen verkleurd en er zijn vochtblazen gevormd. Hoofd/hals: Zwarte, gemummificeerde lippen. Ook is er ongeopende post aangetroffen bij haar brievenbus daterend vanaf 17 februari.

In en rond het huis vindt politie geen aanwijzingen voor betrokkenheid van derden of voor een misdrijf.

3.7 Op verzoek van Consument heeft dr. [naam forensisch patholoog], forensisch patholoog bij Nationaal Forensisch Onderzoeksbureau te Hilversum, de beschikbare documentatie beoordeeld om na te gaan of de conclusie dat Verzekerde is overleden als gevolg van een natuurlijke dood wel of niet wordt gedeeld. Bij brief van 5 december 2019 heeft dr. [naam forensisch patholoog] onder meer het volgende meegedeeld:

Op grond van de aangeleverde stukken kan louter worden geconcludeerd dat er geen aanwijzingen zijn die vervolging rechtvaardigen. Meer dan dat kan niet worden gesteld. Op grond van de voorliggende gegevens kan niet worden uitgesloten dat mevr. [naam moeder Consument] is overleden ten gevolge van een ongeval (bijv. een val bij het opstaan van het toilet). Aangezien in casu enkel summier uitwendig onderzoek is verricht kan er geen verantwoordbare conclusie over de doodsoorzaak worden getrokken.

4. Klacht en uitspraak Geschillencommissie

4.1 Consument vordert in deze procedure uitkering van het verzekerd kapitaal van € 50.000,00. Hij stelt daartoe dat Verzekerde is overleden als gevolg van een ongeval.

4.2 Verzekeraar heeft verweer gevoerd.

4.3 Bij de bestreden uitspraak heeft de Geschillencommissie de vordering van Consument afgewezen. Volgens de Geschillencommissie is de precieze doodsoorzaak niet komen vast te staan. De Geschillencommissie heeft in dit verband onder meer verwezen naar de bevindingen van de forensisch arts. Dat een val de doodsoorzaak is, wordt niet ondersteund door de in het dossier aanwezige medische verklaringen en foto's. Nu de doodsoorzaak niet is komen vast te staan, is evenmin komen vast te staan dat het overlijden het gevolg is van een ongeval in de zin van de verzekering. De opvatting van Consument dat Verzekeraar moet bewijzen dat het overlijden géén gevolg is van een ongeval, vindt geen steun vindt in het recht. Voor zover dit anders is, is Verzekeraar in dat bewijs geslaagd, aldus steeds de Geschillencommissie.

5. Beoordeling van het beroep

- 5.1 Consument vordert in deze procedure als begunstigde een uitkering onder de ongevallenverzekering. Daartoe doet hij een beroep op artikel 5 lid 1 van de verzekeringsvoorwaarden. Deze bepaling voorziet in een uitkering, indien Verzekerde overlijdt ten gevolge van een bij een ongeval opgelopen lichamelijk letsel. Het overlijden ten gevolge van een lichamelijk letsel dat is opgelopen bij een ongeval, is het verzekerde risico. Wat een ongeval is, is voor deze verzekering omschreven in artikel 1 lid 5 van de verzekeringsvoorwaarden: een plotseling van buitenaf komend, onvrijwillig op het lichaam van verzekerde inwerkend geweld, dat rechtstreeks en uitsluitend objectief geneeskundig vast te stellen lichamelijk letsel veroorzaakt, met het overlijden of blijvende invaliditeit als gevolg.
- 5.2 Consument heeft dus alleen recht op een uitkering onder de verzekering, indien Verzekerde is overleden ten gevolge van lichamelijk letsel, dat zij heeft opgelopen door een plotseling van buitenaf komend, onvrijwillig op haar lichaam inwerkend geweld. Consument stelt dat Verzekerde in het toilet is gevallen, waardoor zij letsel heeft opgelopen, aan welk letsel zij vervolgens is overleden. De Commissie van Beroep begrijpt dat Verzekeraar niet bestrijdt dat een dergelijke val kan worden aangemerkt als een ongeval in de zin van de verzekeringsvoorwaarden. Het staat ook niet ter discussie dat Verzekerde is gevallen. Verzekeraar meent echter wel dat niet is komen vast te staan dat Verzekerde is overleden ten gevolge van letsel, dat zij door de val heeft opgelopen. Uit de verklaringen van de forensisch arts en diens waarnemingen maakt Verzekeraar op dat de val van Verzekerde is veroorzaakt door het overlijden en dat het letsel van de val niet de doodsoorzaak is geweest.
- 5.3 Uit artikel 150 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering volgt dat wie uitkering op grond van een verzekering vordert, moet bewijzen dat het verzekerde risico is verwezenlijkt. Het is in dit geval aan Consument om te bewijzen dat Verzekerde is overleden ten gevolge van letsel dat zij door de val heeft opgelopen, want hij doet een beroep op het rechtsgevolg dat de verzekering daaraan verbindt, namelijk een recht op uitkering. Het is dus niet Verzekeraar die het tegendeel moet bewijzen. De op het oog andersluidende tekst van het Tekstboek WFT Schadeverzekering Particulier van NIBE-SVV kan daarin geen verandering brengen.

Er is ook onvoldoende aanleiding om aan te nemen dat de tekst niet alleen de opvatting is van de auteur van het Tekstboek, maar tevens een regel weergeeft, die in de branche algemeen wordt aanvaard en waaraan verzekerden het vertrouwen mogen ontlenuen dat redelijk handelend verzekeraars die regel in gevallen als de onderhavige hanteren. Wel kan er onder omstandigheden reden zijn om aan het bewijs geen al te zware eisen te stellen. Verder mocht Consument van Verzekeraar verwachten dat deze zijn aanspraak op uitkering zorgvuldig zou onderzoeken.

- 5.4 Verzekerde is enige tijd na haar overlijden dood aangetroffen. Zoals volgt uit hetgeen hiervoor onder 3.6 is opgenomen, heeft de forensisch arts volgens zijn verklaring van 23 september 2019 het volgende waargenomen: Verzekerde lag met haar benen ter hoogte van het toilet, haar broek op haar knieën, het bovenlichaam in de hal. Haar positie was kenmerkend voor iemand die voorover was gevallen vanaf de toiletpot. In de toiletpot lag nog wat ontlasting. Het rode vocht leek voornamelijk te komen uit neus en mond, wat past bij postmortale verschijnselen. Zij had een scheurwond op het voorhoofd en vanaf de wond liep een opgedroogd bloedspoor over haar gezicht naar de grond. Het vocht en het bloed leken niet verstoord door derden of bewegingen van Verzekerde.
- Deze waarnemingen zijn niet strijdig met foto's die ter plaatse zijn gemaakt. De waarnemingen staan, voor zover deze de aangetroffen situatie feitelijk beschrijven, niet ter discussie. De forensisch arts heeft op basis van zijn waarnemingen een verklaring afgegeven dat hij een natuurlijke dood had vastgesteld. Indien de forensisch arts de Handreiking (Niet-)natuurlijke dood van de KNMG van januari 2016 en/of de Richtlijn Lijkschouw voor behandelend artsen van het NHG van juni 2016 heeft gevolgd, betekent dit dat hij ervan overtuigd was dat het overlijden van Verzekerde uitsluitend het gevolg was van een spontane ziekte, en niet van letsel ten gevolge van een ongeval. De Handreiking en de Richtlijn schrijven immers uitdrukkelijk voor dat een verklaring van natuurlijk overlijden alleen mag worden afgegeven als de arts of de gemeentelijk lijkschouwer op grond van een beredeneerde conclusie overtuigd is dat de dood is ingetreden als gevolg van een natuurlijke doodsoorzaak. Het overlijden als direct of indirect gevolg van een ongeval wordt aangemerkt als een 'niet-natuurlijke dood'.
- 5.5 Consument heeft aangevoerd dat er aanwijzingen zijn dat sprake was van een ongeval, namelijk dat Verzekerde slecht ter been was na de heupoperatie, dat het bovenlichaam in de hal lag en niet naast de toiletpot. De Commissie van Beroep kan Consument hierin niet volgen. Uit niets blijkt dat bij het overlijden een rol van betekenis heeft gespeeld dat Verzekerde slecht ter been was. Verder valt uit de waarnemingen van de forensisch arts op te maken dat Verzekerde in de directe nabijheid van de toiletpot is gevonden, in een houding die kenmerkend was voor iemand die voorover was gevallen vanaf de toiletpot.
- 5.6 Consument heeft verder gewezen op de brief van ing. [naam forensisch adviseur] en dr. [naam forensisch patholoog] van 1 april 2020, waarbij dezen commentaar geven op de bestreden uitspraak. Volgens [naam forensisch adviseur] en [naam forensisch patholoog] is het huidige systeem van lijkschouw door een forensisch arts specifiek afgestemd op de vraag of er al dan niet aanwijzingen zijn voor een misdrijf.

Een ongeval kan per definitie niet worden uitgesloten op basis van de voorliggende gegevens, aldus [naam forensisch adviseur] en [naam forensisch patholoog]. [naam arts] heeft zich bij de mondelinge behandeling door de Commissie van Beroep in soortgelijke zin uitgelaten. Het komt er volgens haar op neer dat de praktijk afwijkt van de eerder genoemde Handreiking en Richtlijn. Ook [naam arts] is van mening dat in dit geval niet met zekerheid kan worden gezegd of sprake is van een natuurlijk of een niet-natuurlijk overlijden. Zekerheid had alleen door middel van obductie kunnen worden verkregen.

- 5.7 Uit de verklaringen van [naam forensisch patholoog] van 5 december 2019 (zie 3.7), de brief van [naam forensisch patholoog] en [naam forensisch adviseur] van 1 april 2020 en de verklaring van [naam arts] blijkt dat in het voordeel van Consument ten hoogste kan worden gezegd dat de doodsoorzaak niet vaststaat. Daarmee is, anders dan Consument kennelijk meent, niet aangetoond dat Verzekerde is overleden ten gevolge van letsel dat zij heeft opgelopen door een val. Dit is evenmin aannemelijk geworden. Er kan immers alleen worden gezegd dat de forensisch arts op basis van zijn waarnemingen heeft verklaard, en volgens de Handreiking en Richtlijn ervan overtuigd moet zijn geweest, dat sprake was van een natuurlijk overlijden en niet van een overlijden als gevolg van een ongeval, en dat de deskundigen die Consument heeft geraadpleegd, achteraf concluderen dat dit op basis van deze waarnemingen niet met zekerheid kan worden aangenomen. Er is dus geen bewijs dat Verzekerde is overleden ten gevolge van letsel dat zij heeft opgelopen door een val, en ook geen begin van bewijs daarvoor. Onder deze omstandigheden kan het Consument ook niet baten, indien in een geval als dit aan het bewijs geen al te zware eisen mogen worden gesteld.
- 5.8 Voor zover Consument Verzekeraar verwijt dat deze hem in het telefonisch contact na de lijkshouw niet heeft gewezen op de noodzaak onderzoek te laten doen naar de doodsoorzaak, merkt de Commissie van Beroep het volgende op. Consument heeft geen concrete feiten of omstandigheden naar voren gebracht die het oordeel rechtvaardigen dat Verzekeraar aanleiding had of moest zien om in dat gesprek te wijzen op een dergelijke noodzaak. Er is daarom geen goede reden om aan te nemen dat Verzekeraar in dit opzicht zodanig onzorgvuldig jegens Consument is geweest dat hij uitkering niet mag weigeren, omdat de doodsoorzaak niet nader is onderzocht. Evenmin rechtvaardigt een en ander het oordeel dat in de gegeven omstandigheden uit de redelijkheid en billijkheid een andere verdeling van de bewijslast voortvloeit.
- 5.9 Gelet op het voorgaande mag Verzekeraar uitkering weigeren, omdat niet blijkt of voldoende aannemelijk is dat Verzekerde is overleden ten gevolge van letsel dat zij door een val heeft opgelopen. Daarop strandt de klacht van Consument en dus ook het beroep.
- 5.10 De slotsom is dat de Geschillencommissie de vorderingen van Consument terecht heeft afgewezen. De Commissie van Beroep zal de uitspraak van de Geschillencommissie bevestigen.

6. Beslissing

De Commissie van Beroep:

bevestigt de bestreden uitspraak van de Geschillencommissie.